

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa R. M.

przeciwko M. w G.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 listopada 2017 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 24 czerwca 2016 r., sygn. akt VIII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód wniósł o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, a gdy umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu na skutek upływu okresu wypowiedzenia - o przywrócenie do pracy u pozwanego na poprzednich warunkach pracy i płacy.

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z 17 lutego 2016 r. oddalił powództwo, uznając je za niezasadne.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z 24 czerwca 2016 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w G. z 17 lutego 2016 r. (pkt 2), sprostował oczywistą omyłkę pisarską w wyroku Sądu Rejonowego w G. z 17 lutego 2016 r. w ten sposób, że stronę pozwaną oznaczył jako M. w G. (pkt 1), rozstrzygając w pkt. 3 o kosztach postępowania.

Wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie:
(1) art. 350 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. wobec przyjęcia, że z powodu

oczywistej omyłki Skarb Państwa został dopisany zarówno w wyroku jak i w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego w G. z 17 lutego 2016 r. jako dookreślenie jednostki zatrudniającej powoda, ze względu na co naprawienie tej wady nastąpiło w drodze sprostowania oznaczenia strony poprzez jej konkretyzację, chociaż w tym trybie merytoryczna ingerencja w treść wyroku nie powinna i nie mogła mieć miejsca; (2) skutek nie zastosowania przepisu art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 2 k.p.c. i z art. 378 § 1 k.p.c. z przyczyn wskazanych w pkt III ppkt 1 tej skargi kasacyjnej oraz z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji dokonał dowolnego, niezgodne z prawidłami logicznego uzasadniania formułowanej oceny w sprawie strony postępowania (pозwanego) i zarazem niezgodne z prawem i materiałem dowodowym przyjęcia, z obydwu wymienionych przyczyn prowadzących do nieważności postępowania, że pozwanym podmiotem przez powoda R. M. w procesie był Skarb Państwa (osoba prawna), a nie państwowa jednostka organizacyjna (nie posiadająca osobowości prawnej), to znaczy M. w G. (i nie była to oczywista pomyłka pisarska, co wynika z wielokrotnych wskazań Sądu I instancji co do pozwanego w sprawie podmiotu). Ponadto zarzucono, że Sąd Okręgowy naruszył prawo materialne wskutek przyjęcia, że Sąd Rejonowy w G. zasadnie uznał, że nie istnieją przeszkody, by pracodawca zlecił pracownikowi zebranie ofert na wykonanie monitoringu – nie w trybie przetargu, zgodnie z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych, lecz poza taką ustawą, ale w trybie zapytania o cenę, oraz, że w sprawie nie mają zastosowania, ani znaczenia, przepisy ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 2164 ze zm.), w związku z czym wypowiedzenie umowy o pracę z powodu utraty zaufania wskutek (nie dowiedzionej w postępowaniu, lecz tylko wyobrażonej sobie przez wypowiadającego umowie o pracę jako możliwości) próby wyłudzenia pieniędzy na niekorzyść M. przy zbieraniu ofert na wykonanie monitoringu, oraz nie zastosowanie art. 45 § 1 k.p. przy naruszeniu art. 30 § 4 k.p., było i jest uzasadnione.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Wyjaśniał, że w apelacji zgłoszono zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 379 pkt 2 k.p.c. wskutek dowolnego, niezgodnego z prawidłami logicznego uzasadniania formułowanej oceny w sprawie

strony postępowania (pozwanego) i zarazem niezgodnego z prawem i materiałem dowodowym przyjęcia, z obydwu wymienionych powodów prowadzących do nieważności postępowania, że pozwanym podmiotem przez powoda był Skarb Państwa (osoba prawna), a nie państwowa jednostka organizacyjna (nie posiadająca osobowości prawnej), to znaczy M. w G.. W zarzucie tym jednocześnie wskazano, że ustalenie takie wynikało z kategorycznego twierdzenia Sądu pierwszej instancji w tej sprawie, że pozew powód skierował przeciwko Skarbowi Państwa, gdy w rzeczywistości stroną pozwaną przez powoda była wyłącznie M. w G., za którą w sprawach pracowniczych przed sądem pracy działa dyrektor S.. Jednocześnie zaznaczył, że pozwany przedstawił umocowanie dyrektora S. do działania za M. w G. i pochodzące od tegoż dyrektora pełnomocnictwo procesowe, zarazem nigdy nie przedstawił, a Sąd pierwszej instancji nigdy nie zażądał, umocowania do działania za Skarb Państwa dyrektora S. ani pełnomocnictwa procesowego pochodzącego od Skarbu Państwa, skutkiem czego w sprawie nie działały umocowane należycie osoby, co skutkowało nieważnością postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c. Skarżący dalej wskazał, że Sąd Okręgowy w G. sprostował wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że stroną pozwaną oznaczył jako M. w G., a odnosząc się do zarzutu apelacji nieważności postępowania stwierdził, że w tej sprawie nie występuje taka sytuacja. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie wystąpiło niewłaściwe oznaczenie strony w zaskarżonym wyroku i jego uzasadnieniu, natomiast dobór strony pozwanej był właściwy, wskutek czego naprawienie wady nastąpiło w drodze sprostowania oznaczenia strony przez jej konkretyzację. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarżący stwierdził, że oczywistym jest, że oznaczenie podmiotowego zakresu wyroku Sądu drugiej instancji nie mogło nastąpić w drodze jego sprostowania, w konsekwencji, że wystąpiła oczywista i kwalifikowana postać nadużycia instytucji sprostowania wyroku ujętej w art. 350 § 1 k.p.c.

Skarżący wskazał ponadto, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania, „czy utrata zaufania do pracownika z powodu przeświadczenia pracodawcy będącego państwową jednostką budżetową, że pracownik podjął próbę wyłudzenia pieniędzy na niekorzyść pracodawcy przy zbieraniu ofert na wykonanie monitoringu w trybie zapytania o cenę, w

okolicznościach gdy pracownik nie miał obowiązku prawnego, wynikającego z zawartej z nim umowy o pracę zbierania takich ofert, zlecający nie był jego przełożonym uprawnionym o wydania mu takiej dyspozycji, pracownik zaś zgodził się tę dyspozycję wykonać i przy jej wykonywaniu posługiwał się osobą trzecią, a u pracodawcy nie wdrożono żadnego postępowania o zamówienie publiczne (w tym zwłaszcza postępowania w trybie zapytania o cenę, o którym mowa w art. 69-73 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych), może stanowić przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. wskutek uznania, że przyczyny, które utratę zaufania wywołały są prawdziwe, obiektywne i racjonalne (stosowanie do wymogów wskazanych w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2009 r., I PK 251/08), skoro żadnego postępowania o zamówienie publiczne w rozumieniu wskazanej ustawy nie wszczęto?”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Jeżeli okoliczności te nie zachodzą, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., uprawniony jest do wydania postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, przy czym przesłanki te związał z innymi okolicznościami.

Jeżeli chodzi o twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na oczywiste naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 350 § 1 k.p.c. – nawet przy przyjęciu, że skarżący spełnił wymogi zastosowania art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zakresie poddania kontroli Sądu Najwyższego niezaskarżalnego postanowienia Sądu drugiej instancji o sprostowaniu wyroku Sądu pierwszej instancji (por. wyrok SN z 24 czerwca 2009 r., I CSK 535/08, LEX nr 518133) - to w

ocenie Sądu Najwyższego w obecnym składzie nie doszło do kwalifikowanego (oczywistego) naruszenia art. 350 § 1 k.p.c. uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na wstępie należy podkreślić, że w orzecznictwie przyjmuje się dopuszczalność zmiany oznaczenia strony na podstawie art. 350 k.p.c., gdy w sentencji orzeczenia sąd oznaczył stronę niezgodnie z zebrany w sprawie materiałem (por. wyrok SN z 3 września 2010 r., I PK 67/10, LEX nr 653655; postanowienie SN z 15 maja 2009 r., II CSK 681/08, LEX nr 519307; postanowienie SN z 29 października 1982 r., II CZ 122/82, LEX nr 8479). Poszukując granicy dopuszczalności podmiotowego sprostowania nie można zapominać o motywach uzasadniających dopuszczalność sprostowywania niedokładności w oznaczeniu stron – chodzi mianowicie o uniknięcie sytuacji, w której na skutek niestaranności sądu prawidłowo działająca strona byłaby narażona na bardzo poważne i niekorzystne dla niej następstwa procesowe, przez siebie niezawinione (por. wyrok SN z 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 16 oraz powołane tam orzecznictwo). W orzecznictwie wskazuje się, że zmiana oznaczenia stron nie jest dopuszczalna wówczas, gdy prowadziłaby do podmiotowego przekształcenia powództwa z pominięciem właściwych przepisów (por. postanowienie SN z 15 maja 2009 r., II CSK 681/08, LEX nr 519307). Jako granicę podmiotowej dopuszczalności sprostowania wskazuje się na sytuację, w której na skutek sprostowania orzeczenia stroną okazuje się osoba niebiorąca dotychczas udziału w postępowaniu sądowym (por. postanowienie SN z 28 stycznia 2004 r., IV CK 183/03, LEX nr 530709; postanowienie SN z 14 stycznia 2011 r., II CZ 161/10, LEX nr 1101654 oraz powołane tam orzecznictwo).

Oceniając twierdzenie skarżącego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, uwzględniając uzasadnienie zaskarżonego wyroku, w ocenie Sądu Najwyższego w obecnym składzie w tej sprawie nie mamy do czynienia z sytuacją kwalifikowanego naruszenia art. 350 § 1 i 3 k.p.c. Sąd Okręgowy stwierdził bowiem, że nie było wątpliwości, kto jest jednostką zatrudniającą powoda oraz, że powód kieruje pozew przeciwko swojemu pracodawcy. Sąd ocenę tę oparł na ustaleniu, że jednostka zatrudniająca powoda została prawidłowo określona w pozwie oraz była reprezentowana w toku postępowania, a jednocześnie, iż Skarb Państwa nie brał

udziału w postępowaniu i jedynie na skutek oczywistej omyłki pisarskiej został wpisany w wyroku Sądu Rejonowego. W tych okolicznościach nie została przekroczona granica podmiotowej dopuszczalności sprostowania oznaczenia stron, w efekcie zaskarżony wyrok nie jest oczywiście nieprawidłowy. W konsekwencji również nie wystąpiło sytuacja nieważność postępowania ze względu na okoliczności wskazane w art. 379 pkt 2 k.p.c. ani w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Jeżeli chodzi o drugą okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał, że przedstawione przez niego zagadnienie uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, względnie potrzebę ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych czy rozwój jurysprudencji. Zagadnienie wskazane we wniosku zmierza do wyjaśnienia skonkretyzowanego i zindywidualizowanego problemu, istotnego jedynie dla skarżącego. Istotne zagadnienie prawne, natomiast, jeżeli ma stanowić okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej, powinno mieć generalny i abstrakcyjny, a jednocześnie realny charakter, nie może być doniosłe jedynie dla zindywidualizowanej i skonkretyzowanej sytuacji występującej w sprawie objętej skargą kasacyjną (por. postanowienie SN z 26 maja 2010 r., II PK 55/10, LEX nr 1663558 oraz powołane tam orzecznictwo); powinno mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle juralnym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów (por. postanowienie SN z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, LEX nr 1674437). Powyższych warunków nie spełnia pytanie sprowadzające się do oceny, czy utrata zaufania do pracownika, w okolicznościach faktycznych tej sprawy, może stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę w rozumieniu art. 45 § 1 k.p.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.